

Llicenciatura de Ciències Polítiques i de l'Administració

Curs: 2002-2003

POLITICA COMPARADA II

Codi: 21.112

Nombre de crèdits: 5

2on Semestre

Professor: Dr. Josep Mª Sanahuja i Bonfill

OBJECTIUS

L'assignatura té com a objectiu l'estudi dels diversos sistemes polítics del món actual, quedant exclosos els de l'Europa Occidental ja vistos a Política Comparada I. Des d'aquesta perspectiva la matèria és d'una amplitud extraordinària i excedeix, de llarg, les possibilitats d'un curs acadèmic quadrimestral. El programa que es presenta té un caràcter obert i no pretén un anàlisi exhaustiu dels sistemes polítics sinó oferir una visió global i comparativa dels mateixos. S'han escollit dos àrees de fora d'Europa de importància estratègica per la vida política actual. En primer lloc, el model presidencialista i federal dels Estats Units; en aquest cas l'estudi s'iniciarà amb una breu introducció sobre l'evolució política i constitucional, seguint amb l'anàlisi de les institucions polítiques més importants i l'estudi dels partits polítics. En segon lloc, els sistemes polítics d'Amèrica Llatina. En aquest cas no s'analitzarà cap règim concret sinó les característiques generals i comunes d'aquesta àrea, amb especial incidència en l'actual problemàtica social i política d'aquesta regió del món i incidint en l'anàlisi comparatiu dels diversos països de la regió. Així mateix la temàtica d'Amèrica Llatina s'iniciarà amb l'estudi dels grans trets històrics del segle XX, imprescindibles per comprendre les actuals realitats polítiques del món llatinoamericà.

TEMARI

TEMA 1.- EL SISTEMA POLÍTIC DELS ESTATS UNITS

- 1.- La Revolució Nordamericana i la constitució de 1789.
- 2.- Les grans etapes de la història política i constitucional.
- 3.- El poder executiu: el President.
- 4.- El poder legislatiu: el Congrés.
- 5.- El sistema judicial.
- 6.- La distribució territorial del poder: l'Estat Federal.
- 7.- Els partits polítics, eleccions i vida política.

TEMA 2.- ELS SISTEMES POLÍTICS D'AMÈRICA LLATINA

- 1.- L'herència colonial: latifundisme, caudillismes i caciquisme. Els règims oligàrquics.
- 2.- Desenvolupament econòmic i modernització: les economies agromineres exportadores (1870-1930). L'impacte del liberalisme.
- 3.- Revoltes i revolucions: la revolució mexicana.
- 4.- La crisi de 1929 i els seus efectes: canvis econòmics, socials, demogràfics i polítics.
- 5.- Els règims i els moviments populistes.
- 6.- El període de les revolucions: la revolució cubana, l'impacte del castrisme i els moviments guerrillers.
- 7.- Contrarevolució i militarisme: les dictadures militars.
- 8.- Les transicions a la democràcia a las dècades de 1980-1990.
- 9.- Els actors polítics i socials. Els moviments socials.
- 10.- Introducció a l'estudi de les institucions polítiques comparades.
- 11.- Partits polítics i sistemes de partits.
- 12.- Problemes actuals de consolidació de la democràcia.

BIBLIOGRAFIA

TEMA 1.- ESTATS UNITS

- OLTRA, J.: **América para los no americanos. Introducción al estudio de las instituciones políticas de los Estados Unidos.** Barcelona, EUB, 1996
- FFERRANDO BADIA, J.: **Regímenes políticos actuales.** Madrid, Tecnos, 1996 (capítol referent als EUA)
- TOINET, M.F.: **Le system politique des Etats Unis..** Paris, P.U.F., 1987
- WATSON, R.A.: **Democracia Americana. Logros y perspectivas.** México, Editorial Limusa, 1989.
- EDWARDS, D.V.: **The American Political Experience. An Introduction to Government.** New Jersey, Prentice Hall. Englewood Cliffs, 1988.
- HOFSTADTER, R.: **La tradición política americana.** Barcelona, Seix Barral, 1966

NEVINS, A. I STEELE, H.: **Breve historia de los Estados Unidos**. México, Fondo de Cultura, 1992
WRIGHT MILLS, C.: **La élite del poder**. México, Fondo de Cultura, 1957.
ZINN, H.: **La otra historia de los Estados Unidos**. Navarra, Las Otras Voces, 1997

TEMA 1.- AMÈRICA LLATINA

ALCANTARA, M: **Sistemas Políticos de América Latina**. (2 vol.). Madrid. Tecnos, 1992
BETHELL, L. (ed.): **Historia de América Latina**. (vols. 9,10,11 y 12). Barcelona. Crítica. 1992-1997
BOTELLA, J. ; SANAHUJA, J.M^a: **Centroamérica después de la crisis**. Barcelona. ICPS. 1998
CARDENAL, A.S. ; MARTÍ, S. : **América central: las democracias inciertas**. Madrid. Tecnos. 1998.
CARDOSO, F.H.; FALETT, E.; **Dependencia y desarrollo en América Latina**. México. Siglo XX. 1969.
CASTAÑEDA, J. G.: **La utopía desarmada**. Barcelona. Ariel.1995.
COLOMER VIADEL, A.; **Introducción al constitucionalismo iberoamericano**. Madrid. Ediciones de Cultura Hispánica. 1990.
DABÈNE, O.: **Amérique latine, la démocratie dégradée**. Paris. Editions Complexe. 1997.
DEBÈNE, O.: **América Latina en el siglo XX**. Madrid, Síntesis, 1999
GALEANO, E.: **Las venas abiertas de América Latina**. México. Siglo XXI. 1998.
LAMBERT, J.; GANDOLFI, A: **Le système politique d'Amerique Latine**. Paris. PUF. 1987.
LOPEZ GUERRA, L.; AGUIAR DE LUQUE, L: **Las constituciones de Iberoamérica**. Madrid. CEC. 1992.
MALAMUD, C: **América Latina, siglo XX. La búsqueda de la democracia**. Madrid. Síntesis. 1992.
PERELLI, C.; SONIA-PICADO, S.; ZOVATTO, D. : **Partidos y clase política en los noventa**. San José de Costa Rica. IIDH-CAPEL. 1995.
O'DONNELL, G.; SCHMITTER, P.C. i WHITEHEAD, L. (comp.): **Transiciones desde un gobierno autoritario**, (4 volums.), Buenos Aires. Paidós. 1988.
REED, J.: **México insurgente**. Barcelona, Ariel, 1979
ROUQUIE, A: **Extremo occidente. Introducción a América Latina**. Buenos Aires. Emece. 1990.
SKIDMORE, T.E ; SMITH,P.H.: **Historia contemporanea de América Latina. América latina en el siglo XX**. Barcelona. Crítica. 1999.
TOURAINÉ, A: **América Latina. Política y Sociedad**. Madrid. Espasa Calpe. 1989.
VAYSSIÈRE, P.; **Les révolutions d'Amérique latine**. Paris. Éditions du Seuil. 1991.

També són útils, tant pel seguiment de la l'evolució política i de la problemàtica dels diversos països estudiats com per a la realització del treball de curs, la lectura de revistes com **Le Monde Diplomatique** (en edició castellana o francesa), **Nesweek**,

Time, Le Nouvel Observateur, Le Courier Internationale, The Economist entre d'altres, o bé revistes d'àmbit regional com: **America Latina Hoy, Latin American Perspectives, Estudios Centroamericanos (ECA), Revista Mexicana de Sociologia, Síntesis**. Per a la realització del treball són útils els anuaris d'enciclopèdies de qualitat com per exemple la **Britànica, l'Universalis** o l'**Espasa Calpe**, així com reculls documentals entre els que destaquen:

AA.VV.: **El Estado del Mundo**. Madrid. Akal (hi han edicions anuals actualitzades d'aquesta útil obra que recopila la vida política de tots els països del món).

Keesing's Contemporary Archives (publicació mensual amb índexs semestral i anuals molt complets on hi trobareu dades referents a resultats electorals, crisis i canvis de govern, política exterior i interior, etc., de tots els països del món i organitzacions internacionals).

Totes aquestes publicacions es troben a la Biblioteca de Ciències Socials i a la de la Facultat de Ciències de la Comunicació, o a l'Hemeroteca de la UAB.

AVALUACIO

Del tema 1 (Estats Units) hi haurà un examen final . Del tema 2 (Amèrica Llatina)

l'alumne podrà escollir entre presentar-se a l'examen final de la matèria continguda al programa o fer un treball sobre un aspecte concret d'un sistema polític, o d'un anàlisi comparatiu entre dos o més sistemes polítics dels inclosos al programa. Els alumnes que escullin la segona modalitat hauran de comunicar el tema triat al professor i rebre el vist-i-plau (data màxima per comunicar-ho i rebre el vist-i-plau, el 31 de març). L'extensió del treball, sense contar els annexes documentals, serà de 30 pàgines mínim, format DIN A-4 a doble espai (30 línies per pàgina), i la data màxima de presentació serà l'últim dia de classe. Altres consideracions més concretes sobre l'estructura i el contingut del treball seran expressades a classe. L'assessorament i altres consultes sobre la realització del treball seran ateses a les hores de tutories, al despatx del professor. Els alumnes que triïn la modalitat "treball" per Amèrica Llatina tindran que presentar, simultàniament amb el treball, a mes a mes, un comentari -recensió sobre algun dels llibres de la bibliografia d'Amèrica Llatina subratllats (de 3 a 4 pàgines)